

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre... 6 korona.
Ígyes azin ára 6 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:

pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat
Irodájában.

Íde küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. — Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadónáljandós: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Debreczen sz. kir. város 1907. évi költségelőirányzata.

Roncsik Lajos főszámvevő elkészült az 1907. évi költségelőirányzattal és azt a következő jelentés kíséretében mutatta be az augusztus 21-én tartott tanácsülésen.

A jelentés így hangzik:

2066.
1906. sz.

Tekintetes Tanács!

Városunk háztartására vonatkozó 1907. évi költségelőirányzati javaslatot az 1886. évi XXI. t.-cz. 17. § a értelmében tisztelettel betérjesztem:

I. A rendes bevétel ...	2 370,554 kor. 84 fill.
II. A rendkívüli bevétel ...	344,450 " " "
Összes bevétel	2,715,004 kor. 84 fill.

Ezzel szemben:

I. A rendes kiadás ...	2,509,803 kor. 68 fill.
II. A rendkívüli kiadás ...	405,453 " 51 "
Összes kiadás	2,915,257 kor. 19 fill.

A bevétel és kiadás közt mutatkozó 200,252 korona 35 fillér hiány 964,000 korona egyenes állami adó 21%-ban nyer fedezetet.

Javaslatom részletezését és a folyó évi előirányzati összegétl való eltéréseit részint az indokolási rovatban, részint a mellékletekben ismertetem.

Szükségesnek tartom megemlíteni:

1. hogy a drágasági pótlékok, mivel az ez irányú kérdések eldöntése a Tekintetes Bizottsági Közgyűlés jogköréhez tartozik, — nem vettem kombinációba;

2. hogy a hivatalos időnek a délelőtre való megállapítása a pótdadó 1 5/6%-nak csökkenését vonná maga után.

A háztartási költségelőirányzati javaslattal egyidejűleg az alapok költségelőirányzati is tisztelettel betérjesztem. Debreczen, 1906 augusztus 16.

Roncsik Lajos,
főszámvevő.

A városi tanács a főszámvevő jelentésére a következő végzést hozta:

11.371.
1906. sz.

„A városi tanács a főszámvevő jelentést, melyben az 1907. évi házipénztári költségelőirányzati javaslatot bemutatva, tudomásul veszi.

A javaslat szerint a házipénztár 1907. évi

I. rendes bevétele ...	2,370,554 kor. 84 fill.
II. rendkívüli bevétele ...	344,450 " " "
Összes bevétel	2,715,004 kor. 84 fill.

Ezen bevétellel szemben:

I. rendes kiadása ...	2,509,803 kor. 68 fill.
II. rendkívüli kiadása ...	405,453 " 51 "
Összes kiadás	2,915,257 kor. 19 fill.

Az összes bevétel és összes kiadás összehasonlítása folytán mutatkozó 200,252 korona 35 fillér hiány összeg a 964,000 kor. állami egyenesadó után kivetendő 21%-ot községi pótdából lesz fedezendő.

A városi tanács az 1907. évi költségelőirányzati a városi számvevősnégnél 15 napi közszemlére kitétetni és erről a város közönségét a helyi lapokban is közzéteendő és kifüggesztendő hirdelmény által értesíteni rendeli annak megemlítésével, hogy az ellen a közgyűlést megelőzőleg 5 nappal akár írásbeli, akár szóbeli észrevételt tehet.

Elrendeli továbbá a tanács ezen költségvetési munkálatnak 300 példányban való kinyomatását és megbizra a nyomdai üzletvezetőt annak soron kívüli foganatosításával, valamint azzal, hogy a kért példányokat bocssása Roncsik Lajos főszámvevő ur, illetve a városi közigazgatási kiadó rendelkezésére, az utóbbit utasítván, hogy azoknak a jog- és pénzügyi és gazdasági, továbbá a törvényhatósági bizottsági tagok részére leendő kézbesítéséről gondoskodjék.

Az 1907. évi költségelőirányzati munkálatot pedig — az összes iratok kapcsán — kiejadja a tanács a gazdasági bizottságnak tárgyalás és véleményezés végett, oly felkéréssel, hogy azt esetleges észrevételi késéretében, — közvetlenül a jog- és pénzügyi bizottsághoz legkésőbb szeptember 10-ig áttenni sziveskedjék; egyuttal felkéri a jog- és pénzügyi bizottságot is, hogy azt javaslata kapcsán legkésőbb folyó évi szeptember 20-ig a tanácshoz terjessze be*.

A főszámvevői jelentésből azt látjuk, hogy a közköltő apad. Ámde a csekélyebb fizetésű tisztviselők, segéd- és kezelő személyzetnek, valamint a város egyéb alkalmazottainak drágasági pótlék iránt beadott kérvénye felett, tekintve a folyton emelkedő drágasági viszonyokat és a megélhetés nehézségeit, — a közgyűlés nem tarthat napirendre. A megszavazandó összeg tehát emelni fogja az előirányzott közköltő százalékát.

Másrészt azonban megtakarítás érhető el a hivatalos óráknak a délelőtti órákra való áttételével. A főszámvevő jelentéséből ugyanis azt látjuk, hogy a délutáni hivatalos órák eltörlése a közköltőt 1 5/6%-kal csökkentené.

Bizunk a bizottsági közgyűlés bölcsességébe, hogy a költségelőirányzat tárgyalásánál a város nagy érdekei mellett tisztviselőiről sem feledkezik meg.

A hivatalos órákról.

Boldog emlékezetű Boczkó Sámuel tb. főjegyző 1881-ben tisztársai nevében arra kérte egy beadványban a városi tanácsot, hogy szüntetné be a délutáni hivatalos órákat és rendelné el, hogy a hivatalos órák délelőtti 8 órától délután 2 óráig tartassanak. A városi tanács a beadványt kiadta a jog- és pénzügyi bizottságnak, az pedig az ügyet áttette a szervező bizottsághoz, mely azonban érdemleges határozatot nem hozott és a beadvány a levéltár aktái közé került.

Éppen huszonöt évvel ezelőtt kezdődött tehát a mozgalom a délelőtti tartandó hivatalos órák érdekében. Az akkori tisztviselők mindannyian ezen rend mellett kardoskodtak és számmal bizonyították be azt a nagy megtakarítást, mely ezáltal elérhető. Beigazolták egyszersmind azt is, hogy a délelőtti órák a munkára jobban és eredményesebben használhatók fel, hozzátevéen, hogy a nagy közönség a délutáni órákban, különösen őszi és téli időben, atig keresi fel a hivatalokat.

Ugyanezen okok készítették a városi tanácsot most huszonöt év múlva arra, hogy kísérletképpen elrendelje szeptember 15-ig a délelőtti hivatalos órákat. Most, hogy maholnap telik a próbaidő, nem lesz felesleges dolog tapasztalatainkat ezen kérdésben elsorolni, annyival is inkább, mivel városunk polgármestere szeptember hó 2-án értekezetre hívta össze mindama testületek, hivatalok, intézetek vezetőit, akiket előzőleg írásban kerestél meg, véleményük nyilvánítására.

Midőn hónapokkal ezelőtt szót emeltünk a délelőtti hivatalos órák érdekében, elmondottuk, hogy a délutáni hivatalos órák megszüntetése nagy megtakarítást eredményez a házépítész kiadásánál. Az 1881-iki beadvány ezen megtakarítást a számvevőség hivatalos kimutatása nyomán 5400 koronára becsüli. Most huszonöt év múlva a hivatalos helyiségek nagybodadásával ezen összeg bizonyára háromszorosa emelkedett. Már pedig a polgárság érkeke minden vonalon megtakarítást javasol és ha megtakarítunk a délutáni hivatalos órák megszüntetéséből világiatás és fűtés ezimén mondjuk 16,000 koronát, elérjük vele azt, hogy a közköltől pár százalékal leszorítjuk és kevesbitjük.

Eltekintve az anyagiaktól, — bár ezen kérdésben első sorban ez az irányadó — legjobb meggyőződéssel állíthatjuk, hogy a délelőtti hivatalos órák eredményesebben használhatók fel. A délelőtti órákban jobban halad a munka és a tisztviselő helyes munkaprogram megállapítása után sokkal többet képes dolgozni, mint a délutáni órákban, hol nyaranta a városi hivatalokban idegpusztító forróság van, az őszi és téli hónapokban pedig csakis világiatás mellett dolgozunk. Nagybod városokban nem is tartanak már évek óta délutáni hivatalos órákat és e miatt nincs semmi fennakadás és a munka eredmény határozottan a délelőtti hivatalos órák értékességét dicséri.

Nem lehet kifogásul felhozni azt, hogy a nagyközönség nem tudja a délelőtti folyamán ügyes-

bajos dolgait lebonyolítani. Ellenkezőleg. Három hónap óta megfigyeltük azt, hogy a nagyközönség nagyon is helyesnek tartja a délelőtti hivatalos órákat és visszaemlékezve arra az időre, mikor délután is voltak hivatalos órák, mondhatjuk, hogy a hivatalokban atig fordult meg ügyes-bajos ember. De még ha ugy volna is, hogy a közönség egy csekély része a délutáni órákra hagyja ügyei elintézését, az új rendszerbe is be fog illeszkedni, mint ahogy hozzá szokott másutt is hivatalos ügyeinek a délelőtti órákban való elintézéséhez.

Csalódnék, aki azt hinné, hogy a tisztviselők, vagy éppen a tanács a délelőtti hivatalos órákat kénytelen nézőpontból szorgalmazza. Ellenkezőleg áll a dolog, mert délutánra is akad elég dolog. Ott van az a tengersok szakbizottsági ülés, mely télen-nyáron délután 3—4 órákor kezdődik és sokszor eltart este 7 óráig. A városi tanács tehát a nagy közönség és a város házépítészárának jól felfogott érdekében óhajta ezen reformot, mert nyilvánvaló, hogy a délelőtti hivatalos órák nemcsak eredményesebben kihasználhatók, hanem oly megtakarításra is vezetnek, melyet figyelmen kívül hagyni nem szabad.

Mi tehát a magunk részéről helyesnek és gyakorlati nézőpontból okos dolognak tartjuk a délutáni hivatalos órák eltörlését azzal a megjegyzéssel azonban, hogy csak szeptember hó 15-től reggelt nyolcz órákor kezdődjenek és déli 1-ig tartanak. Sokat lehet dolgozni ennyi idő alatt. Így van ez más városokban is és a nagy közönség teljesen meg van győződve a tisztviselők által elért és a város hasznára kimutatott eredménnyel.

Választások előtt való ima 1897-ből.

Debreczen városban régente a magisztratus üléseit a főbíró imával nyitotta meg. „Hasztalan az ember iparkodása, ha nincs rajta az Isten áldása” — vallották a régiek és éppen azért buzgó imával fogták a tanácskozáshoz és időszaki választásokhoz.

Egy ilyen választás előtt elmondott imát mutatunk be 1897-ből, mely szöszertit így hangzik:

„Az Kegyelemnek Istene, az Ó Szent Lelkének erejével szálljon le a mi Gyülekezetünkben és mind e mostani Szent szüddökünkben, s mind ennekutána való szükségese dolgainkban birjon s igazgassan az maga dicsőségére. Melly kivánságunkban, hogy meghallgattassuk az Ur Jézus Christus nevében könyörögjünk ekképpen:

Örökké való hatalmas és kegyelmes Istenünk! Ki minden jó adományainak és tökéletes ajándékoknak Istene és Atya vagy. Hálaát adunk tenédek ez órában mi bűnös, és méltatlan szolgáid, hogy mi bennünk a te irgalmasságodnak gazdságát nagyra tettet, mind ez ideiglen, mivel minékünk mindeneket, melyek az életre és az következendőre szükségese az Jézus Christusban megadtál, és meg nem engedted, hogy a mi gyűlölnöknek és veszedelmünk szomjózó Pogányoknak praedája lennénk, sőt bennünket sok izben és sok képen csodálatosan megtartottál és adtál minékünk Előljáratokat, kiknek is erőteljeségben a te Isteni nagyterdet megmuttad, jó lelked által őket segélvén és alkalmazotakká lévén ez helyben lévő népednek igazgatására és itélettel, s igazsággal való legelutésére.

Könyörgünk azért tenéked aláztatnunk légyen ennek-után is a Te jóvótod mi rajtnak mind végiglen, és ezt az Várost, a Te nagy nevedért és kegyelmességédért tarsd meg. Tartsd meg ebben a Te szerelmes Fiadnak országát és az törvénytevésben való Igazságnak szabados kiszolgálását. Adj lelki és testi békességet. Ez végre pedig óh mi jó Istenünk ne hagyjad az időben is a te népedet értelmes és tanácsos Órállók nélkül, hogy ne legyen mint egy Pásztor nélkül való nyáj, hanem minőkünk, akik a Te nevedben most egybegyűlünk, mivel te látod az sziveket és Te töled vagyon minden felső hatalmaság, jelentsd meg mostan, kik legyenek azon férfiak, kiket az Városnak és Te népednek igazgatására előállítasz és minekutánna őket megjelentés és elválasztod, tegyed alkalmasokká az igazságnak, kiszolgáltatására, hogy legyenek mindnyóján Istenek szolgái, az gonoszok felelmekre és az jóknak dícsőretekre. Adj a Te nevednek is engedelmes szívet, lelket, hogy az Te töled rendeltetett Előjáróinknak minden Isteni félelemmel és tisztességgel engedhessenek

Igy cselekedjél mi velünk, és a Te egész Házaddal is Szent Isten! Adj mindentűt a világon az Te népednek Szíved szerint való Pásztorokat, és Bírakat és azokat kegyelmességédből tarsd meg az mi Kegyelmes Koronás Királyunkat is és az ő országát bologitsd, hogy mikor minden ellenségeit megáldoz és megrontod, az ő Birodalmában élhessünk mi is csendes és nyugodalmas életet, és miképen mi mostan, ugy az mi maradéknak is a következő időben az Te Kegyelmes Gondviseléséért Te néked megtartó Istenünk adhassanak dícsőséget és tisztességet Amen.

Az 1697-iki tisztújítást Oppersdorff Venczel gróf, a zsepesi kamara kiküldötte vezette, mely alkalommal főbíróvá Dobozy Istvánt választották meg; népszólok pedig Komáromi István lett. Mindkettő nagy érdemeket szerzett a város fejlődése körül és mindkettőnek neve szép vonásokkal van megörökítve a város jegyzőkönyvének lapjaiban.

Az 1857-iki császárlátogatás költségei.

— Második közlemény. —

Az 1857-iki császárlátogatásra nagy előkészületeket tett a község tanács. Csorba polgármester különösen buzgólkodott a fogadtatás minél fényesebb tétele körül és a község tanácsa — ki tudja mit várván ezen látogatástól — megszvavott minden költséget, bár egyszeg igaz, hogy csak ugy szűr alatt panaszkodik a nagy költség miatt, rossz viszonyok közt lévén akkoron a város házipénztára.

A felségek csak néhány órát töltöttek Debreczenben, mert kora délután táviratban hívták a hadalkó kis Zsófiához a fejedelmi párt. Ez a néhány óra a városnak 63,116 forintjába került, melyből azonban az egyes felszerelési tárgyak eladásából befolyt 15,829 forint; így tehát a kész kiadás 47,287 forintot tett ki. A kezeink közt levő, az akkori számvevőség által megvizsgált számadás nevezetesebb kiadás tételei a következők:

1. Mezey Lajosnak képek festéséért	forint.	200
2. Kőszeghy Benedeknek villanyos csillám gépért		100
3. Zury Mihály szabónak uri bandérium ruhájáért		2500
4. Zury Mihály szabónak zenészek öltönyéért		500
5. Boda János szabónak polgári bandérium veremellényéért		350
6. Vecsey Imre építészeknek diadalkapuk készítésért		8000

7. Gatter Mátvás gépésznek furdő készítésért	forint.	200
8. Sovigled János diszitőnek ballónok és lemezekért		2672
9. Herczberg Carolinának 2 párta készítéséért		1000
10. Herczberg P. urnak pesti butorokért		1000
11. Steinhach Józsefnek kocsiért		300
12. Bészler Károlynak két ló árába		1200
13. Kiadó Tikos József urnak két tehén vásárlása		500
14. Két tehén és két borjú takaró selyemből (ajándék a fejedelmi párnak)		457
15. Asztali edényekért		350
16. Gáll József építészeknek udvari páholy készítéséért		300
17. Jeney József urnak egy hátság lóért		150
18. Herczbergnek diszbutorokért		1400
19. Szabó mester Zury Mihálynak bandériumi öltözetéért ismét		2000
20. Kardos László urnak		4700
21. Szepessy és Gáll urnaknak többféle portékákért		4741
22. Jedlőtzky Jánosnak kocsiok öltönyéért		287
23. Lőszermakokért		740
24. Vass Pál kertésznek virágokért		600
25. Szöllőssy János urnak népünnepekre		640
26. Kálmánczhelyi Gábornak lófuttatásra		950
27. Kőszeghy Benedeknek ismét villamos csillárra		415
28. A császári asztalra vett törörluhákért		66
29. A császári asztalra vett tojások árába 300 drb		4
30. Liptay Tamásnak háromféle posztókért		697
31. Kádár Ferencnek lovaglóbőr készítéséért		876
32. Zászlórudak festésére		109
33. Putorokra ismét		991
34. Zenészeknek (25) jutalom à 20		500
35. Diszitésekért több czégnak		886
36. Zenemű kotákért		214
47. Zury Mihálynak uri bandérium öltönyének készítéséért ismét		4656
38. Vixolás		98
39. Utak simítására		200
40. Kaderász Keresztélynek czukordiszitéseért		163
41. A Czegléd-utca kivilágítására		359
42. Gyulai Ernesztnek 10 db városzimerért		150
43. Uri bandérium lakkos lőszerszámja		502
44. Újból Mezeynek képek festéséért		486
45. Úveges és aranyozási munkákért		124
46. Ismét népünnepekre		172
47. Bandérium lakomájára		202
48. Utak locsolására		343
49. Ismét a polgári bandérium veremellényére		752
50. Telegráf és postaköltség		160
51. Mécsparabarakért		1011
52. Császárné Ó Felsége 4 lovas előfogat szerszámja		125
53. Ormós Józsefnek polgármesteri hajdu diszitőnyője		264
54. Kardos L. és Budaházy urnaknak bandérium öltönye		1611
55. Császári konyha költségek		1145
56. Fűkaszálásra		158
57. Négy száz viaszfáklya		150
58. Kiss Kajos zenészeknek		100
59. Tehén beszerzésre		300
60. Kárpitos munkákért		2243
61. Diszitésekért		332
62. Gáll Józsefnek ismét az udvari páholyért		422
63. Nyomatványok költségei		155
64. Sveiczter Jánosnak butorok használásáért		100
65. Halakra tett költségek		80

Ezek a nagyobb tételek, melyeken kívül még 113 kisebb tétellel találunk.

A diszekelő alkalmával a város főfőle italokat is szerzett be és pedig: 85 üveg bakar bort Kainrathtól, 160 üveg vörös Villányit Lusztigtól, 45 üveg asszabort (tokaji) Szabó úrtól, 160 üveg tokaji asszu bort Oláh Miklós úrtól, 8 cylinder bakar bort Reviczky úrtól, 30 üveg savanyúvizet, 20 üveg champagnet.

A számadásokat Laky Lajos főszámvevő vizsgálta meg és azokat rendbe találta. A felszerelésekből a legtöbbet megtartottak a város használására. Ezen butorok ötven év alatt jobbra elpusztultak, a polgármesteri szobában néhány darab még most is megvan, természetesen ujjonnan behuzva.

Az összeírásban „egy nagy két fejű sas” is fel van említve. A kétfűjű sas azonban az alkotmányos élet hajnalán kirepítették a városból, pedig ez a diszpéldány 80 forintba került.

A megtartott butorok és felszerelések értéke 9308 írtot tett ki. Ezek között volt egy sofa, 12 karszék, egy nagy tükör, egy kisebb tükör, egy nagy fotelel, egy szalonzasztal, egy szalonzekrény, egy aranyozott francia óra, egy kínai régi álló óra, egy nagy fogadó asztal, 3 ablak függöny, két darab ékszer tartó egy öszerű üveges lámpa, két alabastrumkup, I. Ferenc császár képe, két képláda, két darab madárkalitka stb.

A császárlátogatást követő közsegtnáncsi ülésen Csorba János polgármester beszámolt a császárlátogatásról és bemutatta a felségeknak a városhoz intézett legmagasabb köszönetét a díszes és lojális fogadtatásért.

Közi: K. Á.

Egyházkerületi értekezlet Bősörményben.

A tiszántúli reformált egyházi értekezlet szeptember 29., 30. napján, valamint október elsején, tehát három napon át Bősörményben tartja közgyűlését. Az ünnepségek és a tanácskozások sorrendje most készült el s a következőkben reprodukáljuk:

Szeptember hó 29. napján este hat és fél órakor értekezleti közgyűlés a főgimnázium dísztermében a következő pontok szerint:

1. Kiss Áron püspök, értekezleti egyházi elnök a közgyűlést megnyitja.

2. Az értekezleti közgyűlés üdvözlése az alsó-szabolcsi ref. egyházegye, a hadubősörményi ref. egyház és Hajdubősörmény város részéről. Válaszol gróf Degenfeld Schomberg József egyházkerületi főgondnok, értekezleti világi elnök.

3. „A Jelkipásztorkodás...” című pályamunka bírálatának előterjesztése a nagyválasztmány javaslatával kapcsolatban.

4. Az elhunyt nagyválasztmányi tagokról megemlékezés és helyeik betöltése.

5. A tagok létszámáról s a pénztár állásáról jelentés.

6. Indítványok, melyek nyolc nappal a közgyűlés ideje előtt írásba foglalva az elnökséghez benyújtandók.

7. Záró imádságot mond Széll Kálmán nagszalontai jelkipásztor esperes, értekezleti egyházi alelnök.

Este nyolc órakor ismerkedési estély.

Szeptember hó 30. napján délelőtt fél kilenczről tíz óráig a Kossuth-téri templomban ünnepélyes istentisztelet, egyúttal tartva a magyar protestáns irodalmi társaság és a tiszántúli ref. egyházi értekezlet által.

Imádkozik Geduly Henrik nyiregyházai ág. h. ev. lelkipásztor.

Alkalmi egyházi beszédet mond Dicsőfi József debreczeni ref. jelkipásztor, egyházkerületi főjegyző.

Ezt követően azon napon délelőtt féltenegy órakor Bocsasky-szobor leleplezés, Hajdu vármegye Bocsasky szobor-bizottságának programja szerint.

Déliben egy órakor közébdé.

Délután négy órakor a belmissiói egyesület gyűlése a város háza dísztermében.

Október hó 1. napján délelőtt kilenc órakor a magyar protestáns irodalmi társaság és tiszántúli ref. egyházi értekezlet közösen tartja közgyűlését a Kálvin-téri templomban.

E közgyűlést megnyitja Hegedűs Sándor, a magyar protestáns irodalmi társaság világi elnöke.

Balogh Ferenc debreczeni ref. teológiai tanár méltatja egyházi szempontból Bocsasky Istvánt és szabadságharczát.

Körössi Kálmán dr., debreczeni ügyvéd felolvasást tart „Bocsasky István és szabadságharczának méltatása alkotmányjogi szempontból” címen.

Kozma Andor alkalmi ódát mond.

A közgyűlést berekeszti gr. Degenfeld Schomberg József egyházi értekezleti világi elnök.

Erre a közgyűlésre egyházi értekezletünk tagjait és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja.

Debreczen, 1906 augusztus hó 1.

A tiszántúli ref. Egyházi Értekezlet Elnöksége.

Magyarország termése.

A magyar királyi földművelésügyi miniszterium közlése szerint termésjelentése egészen rendkívüli szenzációt keltett tőzsedei körökben. Nem csak azért, mivel e kimutatás az eddigieknél tartalmasabb, amennyiben olyan adatokat is közöl, amiket legalább augusztusban soha hivatalosan nem tettek meg közzé, mint például az kukorica és burgonya hozamát, hanem azért is, mert a kalászosok eredménye, főleg pedig a búzé, a két hét előtt feltüntetett hozamhoz viszonyítva mesésen meglepőesszerű javulást mutat.

Meglehet, sőt valószínű, hogy Magyarországnak már máskor is volt 51-7 millió métermázsás buzahozadéka, bizonyos azonban, hogy ezt az eredményt mindeddig hivatalosan még sohasem „vallották” be. Erdemeit tudjuk be a földművelésügyi miniszternek, hogy a mezőgazdasági statisztikai ügyosztályt mai magas nivójára emelte, nevezetesen, hogy a terület újabb és pontos megállapítása, valamint a gazdasági tudósítók megfelelő kiiktatása által lehetővé tette a föltétlen megbízható adatok kinyomozását.

Van azonban még egy másik igen becses tulajdonsága a mostani jelentésnek és pedig a bátor becslételesség, aminek — a kereskedői körök véleménye szerint — az utolsó évek kimutatásaiban nem igen látták a nyomát. Szokásossá vált, hogy még a legelőkelőbb külföldi szaklapok is olyformán referáltak a magyarországi buzatermésről, hogy például a hivatalos becslés szerint 40 millió métermázsra termett, ami a valóságban 45 milliót jelent. A miniszter hivatalbeli elődei ugyanis a jelentések keretében árpolitikát csináltak. Nemcsak hogy bálmulatos ékeszólással spekulációra harangulták a gazdákat, hanem jóhiszeműen és jóakaróan korrigálták az átlagokat.

Darányi Ignác tudja, hogy csakis a terméseredmény és nem a terméjelentés érvényesítési hatását az áralakulás körül, nem ismeretlen előtte az sem, hogy most az agrárvármok korszakában a tagadhatatlan rekordtermés még nem egyértelmű holmi túlulacsnoy árákkal. Annál kevésbé, mivel a gabonának mégis csak van bizonyos önköltsége is amelynek a tendenciája most, a magas földárak, nagy munkabérek és egyéb súlyos terhek idején bizony nem megy lefelé. Ostobaság ugyan az ideai viszonyok között a termelőket arra felhívni, — amint ezt elég lelkiismeretlenül tették és teszik még ma is — hogy ne adják el a búzát husz koronán alul. Másrészt azonban sehogysem kell attól tartani, hogy most — miután hivatalosan is igazolva van, hogy az isten nagy természettel vert meg benünket — a producensek pánikszerű sietséggel viszik majd gabonájukat a piacra. Utóvőgre még nem bizonyos, vajjon az 1907-iki esztendőben is hasonló termésünk lesz-e és nincs kizárva az sem, — épen a körülzáncolt vánterület folytán — hogy ugyanazon buza, amelynek most 7 korona az ára, belátható időn belül háromszor hét koronába fog kerülni.

Eltértünk azonban tulajdonképeni tárgyunkról: a hivatalos jelentésről, amelynek ezuttal hatalmasan megnövekedett anyagával a mezőgazdasági statisztikai ügyosztály elismerésre méltó buzgóssággal és lelkiismeretességgel jóformán néhány óra alatt megbirkózott.

Amint említettük, a kukorica és burgonya termés-eredményének kimutatása újdonság az augusztusi jelentés keretében, mert mindeddig ez adatokkal csak tavaszsal, a központi statisztikai hivatal végleges kimutatása révén ismerkedtünk meg.

Jeleztük, hogy a miniszter az átmeneti készletek statisztikájának összeállítását is elkészítette. Ugy látszik, hogy a kísérletek egyelőre nem vezettek eredményhez, mert a mostani jelentésben nem találjuk e statisztikát. Reméljük azonban, hogy az ügyosztály ez irányban ernyedetlenül folytatja majd úttörő munkásságát.

Ami az árnylag kolosszális termésjavulást illeti, tényleg ritkítja párájt a magyar mezőgazdasági statisztikák annaleiseiben, hogy az augusztus 15-iki takaság ilyen hihetetlen módon tér el a két hét előtti becsléstől. Ezt azzal magyarázhatjuk, hogy más években augusztus közepén már egyáltalán nem tettek közzé számszerű kimutatásokat, hanem a közönség a szeptember elején megjelenő világkimutatás keretében találta a végleges adatokat. Ezek pedig rendszeren jelentékeny módon elütöttek az utolsó becsléstől, mivel augusztus első hetében végzik a cséplések javarészét és csak ezeknek révén állapítható meg a tényleges eredmény.

Augusztus elejével szemben a kataszter holdankénti átlagot feleltek búzánál 74 kilóval (766 kilótól 840 kilóra), rozsánál 29 kilóval (678 kilótól 707 kilóra), árpánál 46 kilóval (753 kilótól 799 kilóra), zabnál 32 kilóval (672 kilótól 704 kilóra). A tavalyi végleges átlageredmények pedig voltak búzánál 728, rozsánál 706, árpánál 753, zabnál 641 kilogramm. A mennyiségbeli többlet a két hét előtti eredményhez viszonyítva búzánál 4,8, rozsánál 0,5, árpánál 0,6, zabnál 0,4 millió métermázsza, a tavalyi eredményhez arányítva pedig búzánál 8,9, rozsánál 0,03, árpánál 0,9, zabnál 1,3, a négy kalászosnál együtt tehát 11,1 millió métermázsza.

Az előző évek hozama a következők:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab
	millió métermázsza			
1095	42-86	13-73	13-59	11-32
1904	37-31	11-98	10-87	9-11

	Buza	Rozs	Árpa	Zab
	millió métermázsza			
1903	44-08	12-91	14-06	12-68
1902	46-50	13-60	13-57	12-01
1901	33-72	11-27	10-90	9-88
1900	38-43	11-12	11-73	10-29

A kukoricánál meglepő nemcsak a kitünőtátlag: 1016 kiló (k. holdon) a tavalyi 647 kilóval szeben, hanem a területnek majdnem hihetetlen megnövekedése. Ugyanis a múlt évi 3,689,840 k. holddal szemben most 4,033,192 k. holdat tesz a terület. Ennek megfelelően a várható eredmény is 17,2 millió métermázszával nagyobb. Tavalyi termés 23,887-866 métermázsza, míg az idén 41,102,250 métermázsza van kilátás. Az előző évek termése volt: 1896: 33,4, 1897: 26,3, 1898: 32,4, 1899: 29,5, 1900: 32,5, 1901: 32,4, 1902: 26,6, 1903: 34,5, 1904: 15,1 millió métermázsza.

Burgonyából 57,5 millió métermázszt várnak a tavalyi 45,7 és az 1904-iki 30,0 és az 1903-iki 45,0 millió métermázszával szemben.

A siketnémákat gyámolító egyesület felhívása és kérelme.

Tekintetes Képviselőtestület!

A sok panasz között, melyet nap-nap után hallunk, legzajlatanabb a siketnémáké s talán épen ezért a legszervehetőbb is. Ők a természetnek mostoha gyermekei, mert a teremtésben vesztesek maradtak Csecsemő koruktól halálukig csupa merő nyomorúság az életük: betevő falatjuk is alig van, mert szegények és mert munkára nem igen alkalmazhatók; botránykövek embertársaik szemében s reájuk a gunyt és szidalmakat özönével szórják; nem egyszer ütök-vertik őket, mert hogy tudatlanok: isteni és emberi törvényeket nem ismerve, azokba lépten-nyomon beleütköznek s ez által ártalmukra vannak embertársaiknak, nem hasznukra. Ha ezek az önhibájukon kívül szerencsétlen teremtések el tudnák panaszolni mérhetetlen szenvedéseiket, könnyes szemekkel hallgatná meg minden érzékeny szív ember.

Mi megszántuk sorsát a sok szenvedőnek és Debreczenben intézetet létesítettünk számukra. Mert a siketnémából, aki tanulatlan állapotában haszontalan ember, valóságos terhe és veszedelme a társadalomnak, megfelelő módon derék, szorgalmas, munkás ember nevelhető. Intézetünkben már is 61 siketnéma gyermek tanul meg hangos szóval beszélni, írni, olvasni, számolni, hogy embersorba kerülve, mindegyik a maga keze munkájával tudja magát és családját eltartani.

Ám, mint említettük, a legtöbb siketnéma földhöz ragadt szegény szülők gyermeke. Ezek a szegény szülők pedig nem képesek arra, hogy gyermekeiket Debreczenben taníttatván, az utánuk felmerülő tartási költségeket fedezhessék. Hogy tehát nemes és magasatos célunkat elérhessük, tetemes kiadások előteremtéséről nekünk kell gondoskodnunk. És mi az emberszeretet nevében kérő szóval fordultunk a magyar társadalom áldozatkész tagjainhoz és az ő filléreiből élelmezünk és ruháztuk eddig tanítványainkat.

Azokban növendékeink szaporultával sajnálattal kell tapasztalunk, hogy a jótékony szívek adományai immár nem elegendők megnövekedett kiadásaink fedezésére.

A vallás- és közoktatásügyi min. Miniszter új Öngyémeltőségének 11,158/1904. számú rendelete szerint mi növendékeinknek Hajdu-, Szabolcs-, Szatmár-, Szilágymegyeik területéről tartozunk felvenni. Ugyancsak e rende-

letben utastattunk, hogy adományokat is inkább é vármegyékbl gyűjtünk, mivelhogy intézetünk áldásos működése é vármegyék területére terjed.

Tekintetes Képviselőtestület!

Mint az előadottakból méltóztatnak látni, mi a leghumánusabb feladatot töltjük be, minden egyes növendékünk kiképezésével annak a községnek terhen könnyítünk, mely községbe az illető siketnéma tartozik. Épen ezért bizalommal kérjük a Tekintetes Képviselőtestületet, kegyeskedjék a város (község) vagyoni viszonyaihoz mért állandó évi segély megszavazása által intézetünket felségelni, hogy így minél több siketnémat adhassunk vissza önmagának és embertársainak. Kérelmünk elbírálásánál méltóztatssanak becses figyelmükre méltatni a körülményt, hogy a megszavazandó évi segély helyi érdeket fog istápolni, amennyiben a város (község) siketnémai csak a mi intézetünkben nyerhetnek oktatást.

Szives tájékoztatásul tisztelttel közöljük, hogy más helyen levő a siketnéma oktatására rendelt hazai intézeteinket is a kerületükbe tartozó községek hasonlóképen segélyezik. Például a siketnéma egri intézetét Heves vármegye évi 4400 koronával s ezen kívül ugyancsak Heves vármegye egyes községei összesen évi 1595 koronával segélyezik. A mi debreczeni intézetünknek is Debreczen szab. kir. város 20,000 koronás alapítványt, évi 2000 korona segélyt, intézeti épületet, ingyen fűtést és világítást szavazott meg Nyiregyháza évi 500 kor., Szatmárnémeti és Nagykároly pedig évi 250—250 kor. segélyt biztosítottak intézetünk számára.

Ha a kerületünkbe tartozó négy vármegyének összes városai és községei megszivelek a mi segélykiáltásunkat és tehetségükhöz mérten, nagyobb megterhelhetőség nélkül járó bizonyos összegű évi segélyt megszavaznak ez intézet számára, akkor mi képesek leondunk é négy vármegyének összes siketnéma oktatásban részesíteni s elérjük azt, hogy é négy vármegyében a siketnéma, akik eddig csavargóknak é koldusoknak nóttek fel, ezután mint munkára é becsületet életre szoktatott emberek fogják kényerüket megkeresni.

A pártfogást érdemlő siketnéma elhagyott sorsát a Tekintetes Képviselőtestületnek szives szeretetébe ajánljuk, számukra kedvező határozatukat ismételen kérjük és vagynk hazafias üdvözzellet

Debreczenben, 1906 augusztus 20-án

A Siketnémaoktatási Gyámolítási Debreczeni Egyesület nevében:

Kovács József,

Debreczen az. kir. város polgármestere, egyeztetési alelnök.

Rásó Gyula,

kir. tan. nyug. állásán, egyeztetési alelnök.

Koncz Ákos,

városi íb. tanácsnok, egyeztetési főjegyző.

Weszprémy Zoltán,

Debreczen az. kir. város é Hajdu vármegye főispánja, egyeztetési alelnök.

Oláh Károly,

városi tanácsnok, az igazgató tanács tagja.

Gácsér József,

vessző-tanár, az egyeztetési ügyvezető alelnök.

A városi muzeumból.

Könyves Tóth Mihály levele. Az ajándékok között, amelyeket a városi muzeum az elmúlt napokban kapott, egyike a legérdekesebbeknek Könyves Tóth Mihály, Debreczen egykori nagybíró lelkipásztorának az olmtüzi várfogságból irott eredeti levele. Tudvalegőleg Toth Mihályt a szabadságharcban kifejtett lángoló buzgalom munkásságáért halálra, majd életfogytiglani várfogságra ítélte a győztes önkényuralom. A várfogságból néhány évet ki is töltött, Olmtüzben. Szomorú börtönében látogatták meg a

felejtethetlen papot hivei közül többen. Ezek közt Bánki István nevével meg özvegy Kemecei Ferenczné, Bánki István hentes é vendéglős volt. Tipikus alakja a régi jó magyar korcsmárosoknak, akinek czepléd-utcai vendéglőjét diákok, polgárok, országos nevű urak sürün látogatták. Kemecei Ferenczné is a maga idejében városszerte híres, ösmert asszony volt. A legjobb hurkát ő tudta csinálni. Ezek hárman 1851 pünkösdjén zarándokoltak el Olmtüzi várába, hogy ott vegyék magukhoz az urvacsorai kényeret é bort az ő kedves lelkipásztoruk kezéből. Ez örvendetes látogatás emlékére írta Tóth Mihály levélét, amelyet most Diószegi Imre ur a városi muzeumnak ajándékozott egy vakondokbórból csinált péznes erszénnyel együtt. Ez is a K. Tóth Mihály munkája, — az olmtüzi várban emlékül csinálta volt Kemecei Ferencznének.

A városi muzeum gyarapodása. A városi muzeum most 1—15. között ismét több beces tárgyval gazdagodott, a legfőképpen ajándékozás által. A megnevezett két hét alatt a következő urnók é urak, polgárosszonyok é polgárok voltak szivesek ajándékaikkal növelni muzeumunk tárait é pedig *könyvekkel é kéziratokkal*: Bartha Gyula az Iklódy család nemesi bizonyítványa 1725. é Miskolcz város régi látképe. Borusz József az ó-Testamentum 1794. évi kiadása. Diószegi Imr. K. Tóth Mihály olmtüzi levele. Dudás László Márton József magyar-német szótára 1800. Kovács László a debreczeni molnár czéh diszesen bekötött eredeti privilegialisa 1823. Köblös Sámuel; Gudonics András jeles története. Pércsy Károly 1688 beli csillagászati könyv. Porcsin Símuel régi obsit é polgári oklevél. Seres Lajos felszabaduló levél Simon Mihályné; Balkán felsziget térképe. Özv. Szathmáry Gáborné: több rendbeli régi könyv é kézirat, utóbbi a 18. század elejéről való, amelyben egy bujdosó magyar oroszországi vízontárságait é az ősmagyarok által ott talált nyomait írja le. *Régiségekkel*: Diószegi Imre: K. Tóth Mihály által csinált péznes erszény. Grét Sándorné XVIII. század végéről való óras műszerek. Komor Imre hadházi főbíró 1712-ből való akómérő vasrud. Kovács Ferencné az Istvánmalom egéséből való emlék. Tóth István építész: középkori agyagedény é tölgyfa-törzsből vajt óriási kutbodon. Tóth Ferenc lakatos m. az 1849-diki debreczeui bankoprés részei é régi dárda helygy. *Pénczekkel*: Borusz József, Debreczeni György, Genszanszky József, Grünfeld Sámuel, Kovács László a molnár czéh pecsetelőjével, Tóth nővérek é Tóth István építész. *Néprajzi tárgyakkal*: Asztalos István pecsenyítő nyárvas. Erdélyi Istvánné Szántay Julianna korona alakú virágtartó edény, Komor Imre: fakupa. Köblös Károly üveggyertyatartó Mészáros János 1777-beli virágos tál. Porcsin Sámuel: bőrkikészítő szerszámok é disznóelő fabunkó, ld Rácz Lajos 1822-beli cifrázott mangurlo fa. Seres Lajos: igen diszes régi kulacs, mázas cserépből é egy szép régi mázas tányér. Továbbá: Bór István Hunyadi János régi olajfestésű arczképét, Simon Mihályné a szent szövetség tagjait ábrázoló egykoru vízfestményt ajándékozta nekünk. A városgazdai hivataltól két szép alabástrom asztaldíszet kaptunk, amelyeket a város Ö Felsőégeik 1857. évi látogatása alkalmára rendelt volt. Hódy Zoltán kereskedelmi iskolai tanuló pedig új példát mutatott muzeumunk gyarapításához. Letétül nálunk helyezte el mintegy 150 darabból álló csinos pénz-, érem- é régiség gyűjteményét. Van ezek közt praehistorikus edény; középkori szerszám; régi himzés; Rakovszky Dániel debreczeni főbíró néhány ereklyéje stb. — A szives adományozóknak ez uton is köszönetet mond a muzeum öre.

Hirek.

— **Személyi hír.** Weszprémy Zoltán, városunk főispánja Budapestre utazott fontos városi és megyei ügyekben.

— **Ásatások.** A múzeumi bizottság rendeletéből a sámsóni határban levő majorsági földön, melyet Maurer Emil bérel, ásatásokhoz fognak a jövő hért szedni.

— **Az anyakönyvi felügyelő távozása Dumbrava László** anyakönyvi felügyelő szeptember 1-én elhagyja városunkat és elfoglalja hivatalát Budapesten a belügyminiszterium anyakönyves osztályánál.

— **Legtöbb adót fizetők névjegyzéke.** A város legtöbb adót fizetőinek névjegyzékét most állította össze a város adóügyi osztálya. Ez ugyan még csak az alapjástrom, mely még változtatáson megy át. A névsorban első helyen áll a Debreczeni Első Takarékpénztár 37.634 kor 59 hiller adóval.

— **Polgármesterek kongresszusa.** Az ország polgármesterei az idén Pozsonyban tartják kongresszusukat. Városunk rőszéről a kongresszuson Kovács József polgármester és Körner Adolf tanácsnok jelentek meg.

— **Szabadságon.** Végh Gyula rendőrfőkapitány a napokban kezdte meg szabadságát. Távollétében Boldisár Kálmán dr. a bűnügyi osztály vezetője helyettesíti.

— **Beiratás a Stefánia árvaház iskolájába.** A Debreczeni jótékony Nőegylet Stefánia árvaházának elemi iskolájában a beiratások szeptember 3-án kezdődnek. Bővebb felvilágosítást szívesen szolgál az iskola tanítóője, Gáborjánai Szabó Etelka.

— **Halálozás.** Rankai György kereskedő életének 53-ik, boldog házasságának 26-ik évében, f. hó 20-ikán elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe f. hó 22-ikén.

— **A bősörményi Bocskay-szobor bizottság f. hó 25-ikén délelőtt 10 órakor ülést tart** Kovács Gyula alispán elnöklésével.

— **Legjobb bajuszodró a híros Debreczeni Czivia** bajuszpedró, mely nem tép, de jól összetartja és nötteti a bajuszt. Egy doboz ára 40 fillér Készítőhelye és főraktára Mihalovits Jenő gyógyszerháza a Kigyó-hoz Debreczenben.

— **Pazar István főmérnök véleménye.** Lapunk multkorai számában egész terjedelmében közöltük Pazar István főmérnök véleményét a vízvezeteki kútkutáról Lapunk ezen számát elküldték a törvényhatóság összes bizottsági tagjainak, akik bizonyára megnyugvással fogadják ezen szakserű véleményt. Miután pedig ezen jelentésből nyilvánvaló, hogy a furandó kutak jó és bőséges vizet fognak adni, igen kívánatos volna a vízvezeteki művek minél gyorsabb kiépítése. A város és a nagy közönség érdekei egyaránt sürgetik a vízvezeteki és csatornázási művek kiépítését és azok, akik ezen hasznos művek kiépítését folytonos felelősségekkel zavarják, egyáltalában nem cselekesznek a város érdekében. Vannak ügyek, melyeknél teljesen felesleges kerékkötőt alkalmazni, főleg akkor, midőn napnál világosabb az ilyen felelősségek meddő volta. Nálunk azonban valóságos díratja van most a felelősségeknek és amit egy-egy fontosabb ügy a közgyűlés elő kerül, azok, akik folyton a maguk igazát hangoztatják, de amely igazukat a közgyűlés többsége nem vallja, nyomban beadják felelősségüket. Ezek a felelősséző urak folyton panaszi odnak, hogy nem halad a város, mikor pedig a legelőtrevalóbb eszmék a közgyűlés elő kerülnek, nyomban találnak hibát az elvzgett munkában. Mennivel helyesebb, szebb, okosabb és czélszerűbb volna a közgyűlésen felszólalni, mert ezekben az egyes kérdésekben a szakemberek bizonyára eloszlatnák egyesek kétségeit, igen gyakran a meg nem értésen

alululó aggodalmait. A vízvezeteki kutak ügyében oly jelentést nyújtott be Pazar István főmérnök, hogy aki ennek az igazságnak kételkedik, az vagy nem akar meghajolni a szakserű tudós előtt, vagy pedig nem érte a dolgot. Mindkét esetben bajos dolgot meggyőzni az illetőket és bár mi hajlandók vagyunk elismerni az ilyen felelősségek tiszta szándékait, mégis füres szalmacséplésnek tekintjük azokat, melyek ahelyett, hogy használnának, egy-egy életrevaló, üdvs intézmény létrehozását gátolják.

— **Az osnabrücki határjárás.** Augusztus hó 15-én a németországi Osnabrückben egy nagyon érdekes ünnepséget rendeztek, amely a középkori gazdasági ezéhek emlékének áldozott. Régi időkben ugyanis Osnabrückben egy hatalmas gazdasági czéh volt, amely arra törekedett, hogy a város környékén levő földek és a városban levő ingatlanok mindenkoron a város polgárai birtokában legyenek, nehogy idegen emberek is szerezhessenek Osnabrückben ingatlant. E végből évente nagy ünnepeket rendeztek s úgy járták be a határt. Az ilyen „határjárás” óriási néptömeget vett részt és különböző trófiás és mulató látványokat volt része. Így például a gyerekeknek pofonokat adtak, hogy jól meggyógyezkedjenek, hol a határ. Osnabrückben őzik Németország legrégibb tűzfeoskendőjét, amely 200 esztendő előtt készült és az állítólag még ma is teljesen megfelelő czéljának.

— **Az erdőőrök fegyvertartási joga.** Több szolgabíró úgy intézkedett, hogy az erdőőrök csupán szolgálati és nem vadászati fegyverrel lehetnek külön engedély nélkül ellátva s ebből kifolyólag a vadászfegyverek, amennyiben azok záros határidő alatt golyós fegyverekkel ki nem cserélteknek, elkoboztassanak. A belügyminiszter ezt az intézkedést megsemmisítette és elrendelte, hogy a feleslettel erdőőröknek és erdőtisztnek szolgálati fegyverükre nézve szolgálati idejükre a fegyvertartási engedélyek évről-évre hivatalból megújíttassanak.

— **A bevándorlók ellenőrzése.** Ung megye területére ujabbán ismét emelkedett a bevándorlás. Ennek az előidézésében mulasztások terhelik a községi és körjegyzőségeket, valamint a községi előjáróságokat. Ez körül a megye alispánja szigorú rendeletet adott ki, amely a többek között a következőket mondja:

A községi előjáróságok és a körjegyzőségek, mint a községi lakossággal folytonos érintkezésben álló és így a külföldiek megazállásáról, mint az e részben történhető mulasztásokról közvetlen tudomással bíró helyi hatóságok a külföldieknek a magyar korona országainak területén való lakhatszáról szóló és állami érdekből oly nagy fontosságú 1903. V. törvényezikbbe utköző és hivatalból üldözendő kihágások följelentésére az ungvári határszéli magyar királyi rendőrkapitányság értesítése szerint a legesekélyebb sulyt sem helyeznek. Ennek fogvata tekintettel arra, hogy csak szigorú megtorló intézkedések foganatba vétele mellett lehetséges a külföldről beszivárgó, a tudatlan népet kiszípolozó, olykor ellenséges indulatu, a községekre jogosulatlan terhet rovó, sőt gyakran az állam biztonságát is veszélyeztető jövevényeknek megtelepedését megakadályozni, utasítja az alispán a körjegyzőségek és községi előjáróságokat, hogy az idézett törvényezik illető szakaszában felsorolt kihágásokat, mikélt azok tudomására jutnak, a bíraskodásra hivatott rendőri hatóságánál azonnal jelentéskét föl és az állami vagy közérdekből netalán szükséges kintatást hozzák javaslatba. Megjegyzi végül az alispán, hogy a tudomásra jutó mulasztások eseteiben az illető községi előjárósági tagok ellen a legszigorubb megtorló lépéseket fogja alkalmazni.

— **Az „y” használata.** Nagyon örvendünk, mikor egy idegen hangzású családnév magyarosításáról olvasunk a lapokban, hanem azt már nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül, hogy egyesek előszeretettel használják az „y” betűt megmagyarosított nevük végén, holott arra engedélyt nem kaptak. Városunkban is látunk egynéhány czégtáblát, melyen ugyancsak diszlik az „y” az „i” helyett. Legközelebb összeszedjük azokat és felsoroljuk.

A kimutatásból hiányzik Debreczen. Nálunk az I. r. marhabus 144 fillér, a II. r. marhabus 128 fillér; az I. r. borjibus 160 fillér, II. r. borjibus 140 fillér; sertésbus 160 fillér, juhus 120 fillér.

— **Iparkiallítás Nyiregyházán.** Nyiregyházáról jelentik: A Magyar Védőegyesület szabolcsvármegyei osztálya a hazai ipartermekék ismertetése céljából év szeptember 8-án egy havi iparcikkéből álló kiállítást rendez. E kiállítással kapcsolatosan az egyesület pénztárának gyarapítása végett nagyobb szabású ünnepélyt is rendez.

— **A városházáról.** Bészler Károly, tiszteletbeli főjegyző, tanácsnok és árvászeki elnök, szabadságáról visszakerézvén, hivatalának vezetését átvette.

— **Postapalota.** A postapalota építése ügyében a városházán szerdán délután értekezlet volt. Ezen az értekezleten Bészler Károly elnökölt, a tálvölvei Kovács polgármester helyett. Kivüle jelen volt Schöpling Ágoston, nagyvárdai posta- és távirda igazgató; Eisenmann Oszkár, pénzügyigazgató helyettes; Szávay Gyula ipar és kereskedelmi kamarai titkár; Szabó Kálmán orsz.-gyűlési képviselő; Szentkirályi Tivadar kamarai alnökök; Csathly Zsigmond debreczeni postafőnök; Magoss György t. főügyész; Aczél Géza főmérnök. Az ülésen több terv merült fel, hogy a postapalotát hová építsék. Eisenmann Oszkár kijelentette, hogy legelőszerűbb lenne az ügyvel kapcsolatosan megoldani a pénzügyigazgatóság elhelyezésének régen vajdud kérdéséről, miután a pénzügyigazgatósági hivatalok jelenlegi helyiségükben tényleg nem maradhatnak soká. A jelenlévők helyesnek találták a tervet, amely szerint a kincstári palotában posta, távirda és telefon hivatalok mellett az épület egyik szárnyában a pénzügyigazgatóság hivatalai is elhelyeztessenek. A négy terven az értekezlet úgy döntött, hogy az eredményt nem hozza nyilvánosságra, csak akkor, ha az elfogadott tervek egyike elfogadatot.

— **A sör és a légy.** Egy tudós ethnologus külön tanulmány tárgyává tette azt a fontos kérdést, hogyan viselkednek az egyes nemzetek a légyvel szemben, amely véletlenül az előttük álló pohár sörbe esett. A népek lelkének ez a kitűnő ismerője a következő megfigyelésekkel szolgált: A spanyol fizet és távozik. A francia kivessi a legyet, elgázolja, azután összeszedi a személyzetet. Az angol kiönti a sört, új poharat kér és máris egészen más dolgról beszél. A német kivessi a legyet — és megissza a sört. Az orosz nem ilyen finnyás, az a légygel együtt issza meg a sörét. A legnagyobb inycnc a chinai, aki előbb megissza a legyet, azután nagy élvezettel issza meg a sört.

— **A nagyerdei gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegvíz kúrára messze idegenbe, tengerpart alá, holott a hidegvízgyógyimódot ép úgy használhatják a Nagyerdőn, hol a vizgyógyimódot minden eszköze, a fürdőberőli elismert szaktudomány, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőberőli Balkányi Éde dr. főorvos a legnagyobb áldozatokkal tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern higiénia minden eszközével oly és olcsó áron karátáthatta magát mindenkinek, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsek, és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredményesen alkalmazhatjuk. Általában a vizgyógyimódot edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az ideg rendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zándok ki a hidegvízgyógyimódot alól. A fiatal szervezet erőteljesben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyató erőket fellélikii és a lassan működő szerveket fellélikii. Eredménylen alkalmazható tehát a vizgyógyimódot és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengülésnek. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurto állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység, sápkör, kövesség, kövesség, görvélkyör- és cukorbetegségeknél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknek. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértulajis- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek, a neurastheniánál, ennek sokoldalú jelenségeinél, a mint: fejförccs, szédülés, fejnymás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle beteg-

ségnek, görccsös és hűdés állapotoknál. — A nagyerdei hidegvízgyógyintézet modern és czészlerű berendezése, fekvése és kitűnő puha vize föjtötte alkalmai tényezők a vizkúrának sikeres használatára. Fővárosi szakértői szemelvetet végti a teendőket, az árak mérsékeltek. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5-8 óráig; nőknek: d. e. 9 óratól d. u. 5 óráig. Kik keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdei hidegvízgyógyintézetben

Szerkesztői üzenetek.

Tiszviselő. Cikkelyét megkaptuk és igen örvendünk, hogy nézetünk fedik egymást. Mai számunkból azonban lekéselt, így tehát várnunk kell a közléssel a legközelebbi szám megjelenéséig.

Gazda. A haladásnak útját állani nem lehet. Ugyan mi lenne belőnk, ha nem haladnánk a korral és a kor jogos követeléseivel. Ön megtagadja a városi tanácsot és azt kérdi, hogy ugyan mi haszon hárámik a polgárságra, ha százezreket ver bele a vízvezeteki és csatornázási művekbe? Ugyan-ugyan, hogy lehet ilyen kérdést papírra vetni? Hisz az ember legelőbb java az egészsége, ezt pedig egy nagy város úgy tarthatja meg, ha minden eszközt felhasznál annak javítására, megőrzésére. Hiába vitatkoznak Önnel e kérdésben, mert elfogult és nincs érzéke a haladás iránt, így aztán levéllet, melyet — mellesleg szólva — állig tudunk kibetűzni, a papírkoszába tetjük és csöndes részvételt elmentük.

Sz. D. Kassa. Lapunk azon számát, melyben Pazár István főmérnök alapos, szakszerű véleményét véleményeltük, a kívánt tíz példányban postára tettük. Akiket ez a vélemény sem tud meggyőzni a valóról, annak ugyan hiába beszélnek a geológusok. Örömlük az érdeklődésnek, mert mindig jól esik nekünk, ha a távoliak elismerik városunk munkás törekvéseit. Údv a vizontlászág.

E. K. Budapest. A Hortobágy hasznosítására vonatkozó tárgyalások eredményét megküldöttük és nagyon örülünk, ha alapot adhatnak a munkára. Igaz, hogy most csönd van, de nem sokára minden kéz dolgozni fog.

F. T. dr. Budapest. Az időpontot nem tudjuk még biztosra jelezni, hanem ha valami akadály közbe nem jön, úgy ez év október 1-jére felelős szerkesztőnk elkészíti a kérdezett munkát.

Bizottsági tag. Debreczen város szabályrendeletét néhány hét múlva megjelennek könyvtalamban. Melfőtassék addig türelemmel lenni.

— **a.** Névtelenül beküldött cikkeket egyáltalában nem közlünk. A szerkesztőségnek tudni kell az írót nevét. A cikkelye különben nagyon borsos és kemény állításai nincsenek elfogadhatólag bizonyítva. Miből az következik, hogy nem közöljük sem ilyen sem pénzért meg a nyílteriben sem.

Mesemondó. Szives elnézését kérjük, amiért csak most válaszolunk kérdésére. Való igaz, hogy 1719-ben a debreczeni magisztrátus egyik tagja kibérelt olyan dolgot, melyt a város érdekében tiótkban kellett volna tartania. E végbőli processus indult meg a mondott év február 26-án és a magisztrátus ilyen deliberatimot hozott: „Domján István Úram hitbéli szoros kötelessége ellen az N. Tanácsban s Deputációban hallott titkos dolgokat kimondotta, beszélte másutt. Azért Fiscus procedálja elene instantiájára és Attyafiai interventiójokra fr. 200 detémáltatik. Füstündjé Urannak is keresse kedvét. A modo in posterum penig, ha beszél Grátiaja nem lézen, emendálja magát tovább mint illik Communittáshozi Sze-mélyhez!” Hogy mit beszélt ki Domján szenátor uram, legközelebb elmondjuk.

Panaszos. Orvoslást csakis e rendőrkapitányságnál találhat. Úgyt kinyírja lelkiismeretesen fogják elintézi.

Poéta. Elismérjük, hogy szatirikus verseiben sok igaz- és igazság van, de lapunk verseket nem közöl. Egy hétig megőriztük.

Soha. Mi is azt mondjuk, hogy soha. A többit tessék érteni.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város házipénztárának és általa kezelt alappénztárának 1907. évre egybeállított költségelírányzata a város számvevői hivatalában mai naptól kezdődő 15 napi közzémlére kitétezt.

Ezen körülményről a város adózó közsönsége oly felhívással értesítettik, hogy ezen előirányzati munkát a számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthető és az elleni iránuló esetleges észrevételek — irásban — a közzémlést megelőző 5 (öt) nappal a városi tanácshoz beadhatók.

Debreczen, 1906 augusztus 21.

A városi tanács.